

PHÁT HUY TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ ĐẠI ĐOÀN KẾT DÂN TỘC TRONG XÂY DỰNG VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC VIỆT NAM HIỆN NAY

*PROMOTING HO CHI MINH'S THOUGHT ON GREAT NATIONAL UNITY
IN THE CONSTRUCTION AND DEFENSE OF CONTEMPORARY VIETNAM*

NGUYỄN XUÂN TỀ^(*) và ĐỖ THỊ CƯỜNG^(**)

THÔNG TIN	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 25-11-2025 Ngày biên tập xong: 28-11-2025 Ngày duyệt đăng: 30-11-2025 Mã số: TCKH54-23-2025 ISSN: 2525 – 2429 Từ khóa: đại đoàn kết dân tộc; Chủ tịch Hồ Chí Minh; Tổ quốc; Việt Nam. Key words: great national unity; President Ho Chi Minh; Fatherland; Vietnam.	<i>Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc là vấn đề chiến lược, là nhân tố quyết định thành công của cách mạng Việt Nam. Người khẳng định “Đoàn kết là sức mạnh, đoàn kết là thắng lợi” [4, tr.233]. Tư tưởng ấy đã trở thành kim chỉ nam cho mọi hành động của Đảng và nhân dân ta trong toàn bộ sự nghiệp cách mạng. Trong bài viết này, chúng tôi khắc họa những nội dung chính Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc, từ đó, phát huy giá trị Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam hiện nay.</i> ABSTRACT: Ho Chi Minh's thought great national unity is a strategic issue and a decisive factor in the success of the Vietnamese revolution. He affirmed that “Unity is strength, unity is victory” [4, p.233]. This thought has become the guiding principle for all actions of our Party and people in throughout the entire revolutionary caus. In this article, we delve deeply into the core principles of Ho Chi Minh's thought on national unity, thereby promoting its values in the construction and defense of contemporary Vietnam.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

“Đoàn kết là một truyền thống cực kỳ quý báu của Đảng và của dân ta. Các đồng chí từ Trung ương đến các chi bộ cần phải giữ gìn sự đoàn kết nhất trí của Đảng như giữ gìn con ngươi của mắt mình” [10, tr.512]. Tư tưởng ấy đã trở thành nền tảng, kim chỉ nam cho sự nghiệp cách mạng của Đảng và nhân dân ta trong suốt quá trình bảo vệ, xây dựng và phát triển đất nước. Hiện nay trong bối cảnh toàn

cầu hóa, hội nhập sâu rộng, tư tưởng về đại đoàn kết dân tộc của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại còn là nền tảng để củng cố niềm tin, tăng cường sức mạnh nội lực, phát huy trí tuệ đầy mạnh sự nghiệp công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Do đó, việc tiếp tục học tập, nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc, có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc.

2. NỘI DUNG

(*) PGS.TS. Tổng Biên tập Tạp chí Khoa học Đại học Văn Lang, te.nx@vlu.edu.vn

(**) TS. Trường Đại học Bách Khoa, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, dothicuong@hcmut.edu.vn

2.1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc

2.1.1. Đại đoàn kết dân tộc là đại đoàn kết toàn dân

Từ rất sớm, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhận thức sâu sắc sức mạnh cách mạng là sức mạnh của toàn dân tộc, sức mạnh cách mạng kết tinh trong khối đại đoàn kết toàn dân. Theo Người, đại đoàn kết dân tộc thực chất là đại đoàn kết toàn dân, đoàn kết tất cả mọi người Việt Nam, không phân biệt dân tộc, tôn giáo, giai cấp, đảng phái, già trẻ, gái trai, miễn là họ có lòng yêu nước, cùng nhau phấn đấu vì mục tiêu độc lập dân tộc, tự do và hạnh phúc của nhân dân. Người nhấn mạnh *“Ta đoàn kết để đấu tranh cho thống nhất và độc lập của Tổ quốc; ta còn phải đoàn kết để xây dựng nước nhà. Ai có tài, có đức, có sức, có lòng phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân thì ta đoàn kết với họ”* [7, tr.314]. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhiều lần nhắc tới hai chữ “đoàn kết”, có khi là “đoàn kết dân tộc”, khi lại là “đại đoàn kết toàn dân”, “toàn dân Việt Nam đại đoàn kết”, “nhân dân đoàn kết”... Người xác định đại đoàn kết dân tộc là “vấn đề sống còn” và có vai trò quyết định sự thành công của cách mạng. *“Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết – Thành công, thành công, đại thành công”* [9, tr.602]. Theo Người, đại đoàn kết dân tộc không phải là khẩu hiệu nhất thời, mà là “một chiến lược cách mạng, một truyền thống quý báu, một nguồn sức mạnh to lớn của dân tộc ta” [5, tr.232]. Lịch sử dân tộc ta từ thời kỳ dựng nước đến Cách mạng Tháng Tám 1945 vĩ đại thắng lợi, giành độc lập dân tộc, lập nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, đặc biệt hai cuộc kháng chiến trường kỳ của dân tộc ta chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ là một minh chứng sắc bén nhất thể hiện tinh thần đại đoàn kết dân tộc, đại đoàn kết toàn nhân dân. Sức mạnh đại đoàn kết đã trở thành nguồn sức mạnh vô địch, giúp dân tộc ta giành thắng lợi vẻ vang, thống nhất đất nước, và hiện nay là xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ

vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh rằng: *“Đoàn kết là sức mạnh, là then chốt của thành công. Không có đoàn kết thì việc gì cũng không làm được”* [6, tr.373].

Đại đoàn kết toàn dân theo Hồ Chí Minh là đoàn kết từ trong nhân dân. Người chỉ rõ, sức mạnh lớn nhất là ở nhân dân, *“Trong bầu trời không gì quý bằng nhân dân. Trong thế giới không gì mạnh bằng lực lượng đoàn kết của nhân dân”* [8, tr.453], đoàn kết được nhân dân sẽ tạo ra sức mạnh to lớn nhất. *“Đại đoàn kết tức là trước hết phải đoàn kết đại đa số nhân dân, mà đại đa số nhân dân ta là công nhân, nông dân và các tầng lớp nhân dân lao động khác. Đó là nền gốc của đại đoàn kết. Nó cũng như cái nền của nhà, gốc của cây. Nhưng đã có nền vững, gốc tốt, còn phải đoàn kết các tầng lớp nhân dân khác. Bất kỳ ai mà thật thà tán thành hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ thì dù những người đó trước đây chống chúng ta, bây giờ chúng ta cũng thật thà đoàn kết với họ”* [7, tr.244]. Người căn dặn: Đại đoàn kết dân tộc không chỉ là mục tiêu, nhiệm vụ hàng đầu của Đảng mà còn là mục tiêu, nhiệm vụ hàng đầu của cả dân tộc. Bởi, nước ta là một đất nước thống nhất gồm nhiều dân tộc. Các dân tộc anh em trong nước ta gắn bó ruột thịt với nhau trên một lãnh thổ chung và trải qua một lịch sử lâu đời cùng nhau lao động và đấu tranh để xây dựng Tổ quốc tươi đẹp. Đồng bào Kinh hay Thổ, Mường hay Mán, Gia Rai hay Ê Đê, Xê Đăng hay Ba Na và các dân tộc thiểu số khác, đều là con cháu Việt Nam, đều là anh em ruột thịt. Chúng ta sống chết có nhau, sướng khổ cùng nhau, no đói giúp nhau. *“Trong mấy triệu người cũng có người thế này, thế khác, nhưng thế này hay thế khác đều là con Lạc cháu Hồng, đều là anh em trong một nhà. Vậy nên ta phải khoan hồng, đại độ”* [5, tr.234]. Tư tưởng về đoàn kết từ trong nhân dân đã thể hiện tầm nhìn nhân văn sâu sắc và tinh thần bao dung, rộng mở của Chủ tịch Hồ Chí

Minh. Người coi sức mạnh dân tộc chính là sức mạnh của toàn dân, và mọi cá nhân, dù ở tầng lớp nào, đều có vai trò trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Đại đoàn kết dân tộc là yếu tố nội sinh quan trọng của cách mạng Việt Nam. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh, đại đoàn kết không phải là sự liên kết hình thức, mà là sự gắn bó bền chặt giữa mọi tầng lớp nhân dân trên cơ sở lợi ích dân tộc và mục tiêu chung của cách mạng. Người khẳng định: *“Trong mấy triệu người cũng có người thế này, người thế khác, nhưng đều là con Lạc cháu Hồng, đều là anh em trong một nhà”* [5, tr.234]. Vì vậy, ngay khi thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã quan tâm, đẩy mạnh việc chăm lo, cải thiện đời sống kinh tế, văn hóa, giải quyết các quyền lợi cho nhân dân. Người nói: *“Đảng phải làm cho các đoàn thể thợ thuyền và dân cày (công hội, hợp tác xã) khỏi ở dưới quyền lực và ảnh hưởng của bọn tư sản quốc gia”* và *“trong khi liên lạc với các giai cấp, phải rất cẩn thận, không khi nào nhượng một chút lợi ích gì của công nông mà đi vào đường thỏa hiệp”* [3, tr.3]. Chính tinh thần đại đoàn kết dân tộc toàn dân đã trở thành sức mạnh nội sinh giúp Việt Nam vượt qua muôn vàn khó khăn, thử thách trong kháng chiến giành độc lập, thống nhất đất nước, cũng như trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Có thể thấy, Tư tưởng của Hồ Chí Minh về đại đoàn kết toàn dân đã thể hiện tinh thần nhân văn sâu sắc, tầm nhìn chiến lược của Người, vì chỉ khi toàn dân cùng chung mục tiêu, cùng đồng lòng, thì sức mạnh dân tộc mới được phát huy tối đa. Hiện nay, trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, tư tưởng đại đoàn kết toàn dân của Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn còn nguyên giá trị. Việc quán triệt tinh thần “đại đoàn kết toàn dân” theo Tư tưởng Hồ Chí Minh là cơ sở quan trọng để củng cố lòng tin của nhân dân, tăng cường khối thống nhất toàn dân tộc và phát huy nội lực để

phát triển đất nước. Việc phát huy sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc được Đảng ta xác định là *“động lực chủ yếu và là nguồn lực nội sinh quan trọng để phát triển đất nước bền vững”* [2, tr.142].

2.1.2. Đại đoàn kết dân tộc là cội nguồn của mọi sự thành công

Theo Hồ Chí Minh, đại đoàn kết dân tộc là sức mạnh to lớn, là cội nguồn của mọi thắng lợi. Đoàn kết không chỉ là mục tiêu mà còn là phương pháp, là động lực phát triển của dân tộc ta. Người cho rằng, muốn thành công trong sự nghiệp giải phóng dân tộc, xây dựng đất nước, nhất thiết phải quy tụ và phát huy sức mạnh của toàn dân. Trong suốt chiều dài lịch sử dân tộc ta đã minh chứng đại đoàn kết dân tộc là cội nguồn sức mạnh, đưa dân tộc, đất nước ta vượt qua muôn vàn khó khăn, thách thức, giành hết thắng lợi này đến thắng lợi khác. Thuở ban đầu dựng nước và giữ nước của dân tộc Việt Nam, tinh thần đoàn kết đã được thể hiện rõ và trở thành một truyền thống quý báu. Tinh thần, sức mạnh ấy đã được Nguyễn Trãi tổng kết: *“Đầy thuyền là dân, lật thuyền cũng là dân; Thuyền bị lật, mới tin rằng dân như nước; Tướng sỹ một lòng phụ tử/Hòa nước sông chén rượu ngọt ngào”* [12, tr.156]. Bài học lịch sử ấy thấm sâu vào tư tưởng của bao thế hệ ông cha “Để trăm lần không dân cũng chịu, khó vạn lần dân liệu cũng xong”. Khi lòng dân đồng thuận, có dân giúp sức, ủng hộ và tin tưởng thì không thế lực ngoại xâm nào khuất phục nổi dân tộc ta. Đây là bí quyết trường tồn của dân tộc Việt Nam. Đặc biệt, từ khi có Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo, truyền thống đại đoàn kết toàn dân tộc được nâng lên tầm cao mới. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã kế thừa xuất sắc tinh thần “lấy dân làm gốc” của ông cha ta, đồng thời vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác – Lê-nin, xây dựng và phát huy khối liên minh công - nông - trí thức và Mặt trận dân tộc thống nhất rộng rãi.

Chủ tịch Hồ Chí Minh khi nói đến đại đoàn kết dân tộc Người dùng từ “điểm mẹ” để

diễn đạt quan điểm này. *“Đoàn kết là một điểm mẹ. Điểm này mà thực hiện tốt thì đẻ ra con cháu đều tốt: độc lập, tự do, chủ nghĩa xã hội... Muốn tiến lên chủ nghĩa xã hội thì phải củng cố đoàn kết”* [13, tr.612].

Sự ra đời của Đảng Cộng sản Việt Nam vào ngày 03-2-1930 là một trong những minh chứng sắc nét nhất thể hiện tầm nhìn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về tập hợp khối đại đoàn kết dân tộc. Người đã xác định *“Bỏ mọi thành kiến xung đột cũ, thành thật hợp tác để thống nhất các nhóm cộng sản Đông Dương”* [3, tr.1]. Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời với đường lối chiến lược và sách lược đúng đắn là một bước ngoặt quan trọng của cách mạng Việt Nam, tạo ra nhân tố hạt nhân quy tụ sức mạnh đoàn kết dân tộc, kết hợp chặt chẽ sức mạnh dân tộc và sức mạnh thời đại. Đây là tiền đề quan trọng nhất cho cuộc đấu tranh giải phóng của dân tộc Việt Nam.

Thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám 1945 tiếp tục khẳng định kết quả của khối đại đoàn kết dân tộc ta. Theo Người, đại đoàn kết toàn dân tộc không phải là sách lược hay thủ đoạn chính trị mà là chiến lược lâu dài, nhất quán của cách mạng Việt Nam, là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng: *“Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết - Thành công, thành công, đại thành công”* [9, tr.602].

Ngay sau khi Cách mạng Tháng Tám thành công, để tập hợp được tối đa sức mạnh của các thành phần dân tộc, giai cấp, tôn giáo, đảng phái, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ký Sắc lệnh số 23 ngày 10-9-1945, cử nhiều quan chức của chính quyền cũ tham gia chính quyền mới, tạo điều kiện cho họ đóng góp vào sự nghiệp chung của dân tộc. Cũng trong Sắc lệnh này, cựu hoàng Bảo Đại, người vừa mới tuyên bố thoái vị, giao nộp ấn kiếm của nhà vua cho Chính phủ lâm thời, được mời làm cố vấn Chính phủ. Trong thời khắc khó khăn chồng chất khó khăn của cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng ta đã vận động nhân dân cả nước

tham gia “Tuần lễ Vàng” và xây dựng “Quỹ Độc lập” (năm 1945). Trong một thời gian ngắn, nhân dân cả nước đã quyên góp được 20 triệu tiền đồng và 370 kg vàng. Điều này không chỉ giúp Chính phủ cách mạng non trẻ vượt qua những thiếu thốn về tài chính mà còn là minh chứng rõ nét cho sức mạnh đại đoàn kết của quần chúng nhân dân.

Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thành công, nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa ra đời. Chính quyền non trẻ phải đối mặt với vô vàn khó khăn. *“Phía Bắc vĩ tuyến 16, gần 20 vạn quân Tưởng, đồng minh của đế quốc kéo vào miền Bắc nước ta cùng 6 vạn quân Nhật và hàng trăm tổ chức phản động, phản cách mạng. Ở phía Nam vĩ tuyến 16, quân Anh lấy danh nghĩa quân đồng minh vào tước vũ khí quân Nhật, mở đường cho thực dân Pháp xâm lược nước ta vào ngày 23-9-1945”* [14]. Đất nước đứng trước tình thế vô cùng khó khăn “ngàn cân treo sợi tóc”, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh *“Đoàn kết là một lực lượng vô cùng to lớn và là một nhân tố quyết định trong sự nghiệp kháng chiến, kiến quốc”* [5, tr.234]. Người đã nhanh chóng chỉ đạo thành lập Mặt trận Liên Việt, nhằm mở rộng khối đại đoàn kết dân tộc, tập hợp mọi lực lượng yêu nước. Đó chính là nền tảng để toàn dân tiến hành cuộc kháng chiến toàn diện, trường kỳ, và kết thúc bằng chiến thắng Điện Biên Phủ lẫy lừng năm châu, chấn động địa cầu. Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng Cộng sản Việt Nam (1951) đã chỉ rõ: Đoàn kết dân tộc là nhân tố quyết định để đưa cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp đến thắng lợi hoàn toàn.

Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước đầy gian khổ của dân tộc, để động viên đồng bào cả nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh *“Đoàn kết là sức mạnh vô địch của chúng ta để đánh thắng đế quốc Mỹ xâm lược”* [8, tr.450]. Người chủ trương xây dựng Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam, đoàn kết tất cả các lực lượng yêu nước. Chính sức mạnh

đoàn kết dân tộc đã làm nên Đại thắng mùa Xuân năm 1975. Nghị quyết của Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IV của Đảng đã tổng kết: Thắng lợi vĩ đại của sự nghiệp kháng chiến chống Mỹ, cứu nước là thắng lợi của đường lối đoàn kết toàn dân tộc, phát huy sức mạnh tổng hợp của cả nước.

Có thể thấy, đại đoàn kết dân tộc đã trở thành một yêu cầu khách quan của lịch sử dân tộc ta trong đấu tranh chống kẻ thù ngoại xâm bảo vệ đất nước. Đây chính là phương thức để tập hợp, tổ chức và phát huy cao độ sức mạnh của toàn thể dân tộc, góp phần quyết định đưa cách mạng Việt Nam đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác. Thực tiễn lịch sử hàng ngàn năm dựng nước và giữ nước đã minh chứng về sức mạnh của sự đoàn kết, yêu thương, đùm bọc, giúp đỡ nhau, hợp sức – hợp lòng, chung lưng đấu cật chống thiên tai, ngoại xâm của dân tộc Việt Nam. Chính vì thế, theo Hồ Chí Minh: “... nhờ sức đại đoàn kết mà cách mệnh thành công... nhờ sức đại đoàn kết mà kháng chiến sẽ thắng lợi. Thống nhất nước nhà là con đường sống của nhân dân ta. Đại đoàn kết là một lực lượng tất thắng. Nhờ đại đoàn kết mà cách mạng đã thắng lợi, kháng chiến đã thành công. Nay chúng ta đại đoàn kết thì cuộc đấu tranh chính trị của chúng ta nhất định thắng lợi, nước nhà nhất định thống nhất” [8, tr.360]. Rõ ràng, đoàn kết là một truyền thống và bài học cực kỳ quý báu của dân tộc Việt Nam, được hun đúc qua hàng nghìn năm lịch sử dựng nước và giữ nước.

Ngày nay, trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế, tư tưởng đại đoàn kết dân tộc của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại vẫn mang giá trị thời sự sâu sắc. Đặc biệt, trước những tác động mạnh mẽ của của toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế, việc củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc là nhân tố quyết định để giữ vững ổn định chính trị, bảo đảm an ninh – quốc phòng và thúc đẩy phát triển bền vững. “Đại đoàn kết toàn dân tộc là đường lối chiến lược, là động lực chủ yếu và nguồn lực to lớn để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Phát huy

sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc là động lực chủ yếu và nguồn lực nội sinh quan trọng để phát triển đất nước nhanh và bền vững” [2, tr.142]. Có thể khẳng định rằng, đại đoàn kết dân tộc là vấn đề sống còn của dân tộc ta, vì chỉ có đoàn kết mới quy tụ được sức mạnh toàn dân, kết nối truyền thống yêu nước với khát vọng phát triển, đưa đất nước tiến lên con đường phồn vinh, hạnh phúc.

2.2. Vận dụng và phát huy giá trị Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế ngày sâu rộng, việc nhận thức đúng đắn và phát huy giá trị Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam. Đó không chỉ là bài học lịch sử, mà còn là kim chỉ nam hành động trong công cuộc xây dựng đất nước “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”, góp phần nâng cao vị thế Việt Nam trên trường quốc tế.

Để phát huy giá trị Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc, cần tập trung những phương hướng sau:

Thứ nhất, tăng cường xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc trên nền tảng liên minh công – nông – trí thức dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Đây không chỉ là nhiệm vụ trước mắt mà còn là chiến lược lâu dài, bảo đảm cho sự ổn định, phát triển bền vững và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định nền tảng vững chắc của khối đại đoàn kết toàn dân tộc là liên minh giữa giai cấp công nhân, giai cấp nông dân và đội ngũ trí thức, đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam. Người cho rằng, chỉ khi liên minh ba lực lượng này được củng cố thì đại đoàn kết toàn dân mới có cơ sở xã hội bền vững, từ đó phát huy được sức mạnh tổng hợp của dân tộc. Người viết: “Đoàn kết phải rộng rãi, nhưng phải có

nền tảng là công – nông – trí, dưới sự lãnh đạo của Đảng; có như thế thì đại đoàn kết mới vững chắc, lâu dài” [7, tr.310, 311]. Quan điểm đó được Đảng ta kế thừa và phát triển trong thời kỳ đổi mới, gần đây nhất trong Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Đảng ta tiếp tục nhấn mạnh, *“Phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc trên nền tảng liên minh giữa giai cấp công nhân với giai cấp nông dân và đội ngũ trí thức, do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo, là động lực chủ yếu để phát triển đất nước nhanh và bền vững”* [2, tr.142].

Việc tăng cường xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc cần giữ vững nguyên tắc Đảng lãnh đạo. Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh đã quán triệt sâu sắc: *“Đảng không thể đòi hỏi Mặt trận thừa nhận quyền lãnh đạo của mình, mà phải tỏ ra là một bộ phận trung thành nhất, hoạt động nhất và chân thực nhất. Chỉ trong đấu tranh và công tác hằng ngày, khi quần chúng rộng rãi thừa nhận chính sách đúng đắn và năng lực lãnh đạo của Đảng, thì Đảng mới giành được địa vị lãnh đạo”* [3, tr.168]. Vì vậy, phải xây dựng Đảng luôn là một Đảng trí tuệ, đoàn kết, thống nhất, thực sự là hạt nhân xây dựng, củng cố và phát huy khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Mỗi cán bộ, đảng viên phải luôn nêu gương đúng như lời Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: *“Cán bộ làm công tác mặt trận phải tích cực và phải chủ động giúp cấp ủy đảng lãnh đạo công tác mặt trận; phổ biến và thực hiện chính sách của Đảng về mặt trận; làm việc phải kiên nhẫn, phải tha thiết với công tác mặt trận”* [11, tr.455].

Quán triệt sâu sắc tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí về đại đoàn kết dân tộc, Đảng ta kế thừa và phát triển trong thời kỳ đổi mới. Hội nghị Trung ương 8 khóa XIII đã ban hành Nghị quyết số 43-NQ/TW, ngày 24-11-2023 Về tiếp tục phát huy truyền thống, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, xây dựng đất nước ta ngày càng phồn vinh, hạnh phúc, với những quan điểm, mục tiêu, giải pháp cụ thể. Tại Hội nghị,

Đảng tiếp tục khẳng định, đại đoàn kết dân tộc là sợi chỉ đỏ, truyền thống quý báu, chủ trương, đường lối quan trọng, xuyên suốt của Đảng; nguồn sức mạnh to lớn góp phần quyết định thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đồng thời, xác định bốn quan điểm lớn: 1) Đại đoàn kết toàn dân tộc là truyền thống quý báu, đường lối chiến lược quan trọng, xuyên suốt của Đảng; nguồn sức mạnh to lớn, nhân tố quyết định thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; 2) Lấy mục tiêu xây dựng nước Việt Nam phồn vinh, hạnh phúc; trở thành nước phát triển, có thu nhập cao vào năm 2045 làm điểm tương đồng để động viên, cổ vũ nhân dân đồng lòng, chung sức thực hiện vì tương lai của dân tộc, hạnh phúc của nhân dân; 3) Đại đoàn kết toàn dân tộc phải gắn với phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa, tôn trọng, bảo đảm, bảo vệ quyền con người, quyền công dân, quyền làm chủ của Nhân dân trên mọi lĩnh vực của đời sống xã hội; 4) Đại đoàn kết là sự nghiệp của toàn dân, là trách nhiệm của Đảng và cả hệ thống chính trị [1].

Hội nghị Trung ương Đảng cũng xác định bảy nhóm nhiệm vụ và giải pháp chủ yếu để tiếp tục phát huy truyền thống, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, xây dựng đất nước ta ngày càng phồn vinh, hạnh phúc: 1) Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng, hệ thống chính trị và Nhân dân về vị trí, tầm quan trọng của việc phát huy truyền thống, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc; 2) Hoàn thiện chủ trương, chính sách về đại đoàn kết toàn dân tộc, khơi dậy ý chí, khát vọng phát triển đất nước; 3) Xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong sạch, vững mạnh; tăng cường đoàn kết trong Đảng, giữ vững vai trò hạt nhân lãnh đạo của Đảng trong xây dựng và phát huy truyền thống, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc; 4) Nâng cao vai trò, hiệu lực, hiệu quả hoạt động của Nhà nước trong phát huy truyền thống, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc; 5) Phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa, tiềm năng và sức

sáng tạo của nhân dân; 6) Đổi mới nội dung, phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội; đẩy mạnh công tác vận động quần chúng, huy động mọi nguồn lực cho phát triển đất nước; 7) Tổ chức các cuộc vận động, phong trào thi đua yêu nước thiết thực, hiệu quả [1].

Thứ hai, phát huy dân chủ, bảo đảm quyền làm chủ cho nhân dân. Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nhấn mạnh, dân chủ vừa là mục tiêu, vừa là động lực của cách mạng, thể hiện bản chất tốt đẹp của chế độ xã hội chủ nghĩa. Người khẳng định: “*Nước ta là nước dân chủ, địa vị cao nhất là dân, vì dân là chủ*” [6, tr.370] “*Nước ta là nước dân chủ. Bao nhiêu lợi ích đều vì dân. Bao nhiêu quyền hạn đều của dân*” [5, tr.232]. Để phát huy dân chủ và bảo đảm quyền làm chủ của nhân dân, qua các kỳ Đại hội, Đảng ta luôn lấy tư tưởng “lấy dân làm gốc” của Chủ tịch Hồ Chí Minh làm kim chỉ nam, chú trọng không ngừng nâng cao đời sống vật chất, tinh thần và bảo vệ quyền lợi chính đáng của toàn thể nhân dân. Đây vừa là mục tiêu, vừa là động lực củng cố khối đại đoàn kết. Ngày 12-11-2025 trong bài viết của Tổng Bí thư Tô Lâm về phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc để phát triển đất nước nhân dịp kỷ niệm hơn 95 năm ngày thành lập Mặt trận Dân tộc thống nhất Việt Nam (18-11-1930 – 18-11-2025). Tổng Bí thư nhấn mạnh: Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tiếp thu những tinh hoa của dân tộc, của thế giới về đại đoàn kết, khởi xướng và rèn luyện khối đại đoàn kết toàn dân tộc khi chúng ta có chính quyền của nhân dân. Tư tưởng của Người đã được Đảng ta kế thừa và phát triển trong mọi giai đoạn lịch sử. Đảng luôn xác định đại đoàn kết toàn dân tộc là đường lối chiến lược, là truyền thống vô cùng quý báu, là cội nguồn sức mạnh của dân tộc, của cách mạng, là nhân tố quyết định mọi thắng lợi của sự nghiệp xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước. Ngày nay, trong cuộc cuộc đổi mới, xây dựng đất nước, Đảng xác định nhân

dân là trung tâm; lấy hạnh phúc, ấm no của nhân dân làm mục tiêu phấn đấu. Tiếp tục thực hiện hiệu quả các chương trình xóa đói giảm nghèo bền vững, chính sách an sinh xã hội, không để ai bị bỏ lại phía sau. Khi dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, khi mọi người dân đều được hưởng thành quả phát triển công bằng, thì khối đại đoàn kết càng bền chặt, không thể lực nào kích động chia rẽ được. Cùng với đó cần đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức hoạt động của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể, hướng về cơ sở và lấy người dân làm trung tâm phục vụ. Mặt trận cần làm tốt hơn nữa vai trò nòng cốt trong việc tập hợp, đoàn kết các giai tầng xã hội, các cá nhân tiêu biểu... tất cả cùng hướng tới mục tiêu chung vì một Việt Nam hùng cường, thịnh vượng. Mặt trận Tổ quốc phải trở thành diễn đàn rộng rãi để mọi tầng lớp nhân dân, đồng bào các dân tộc, tôn giáo, kiều bào ở nước ngoài... có thể gặp gỡ, trao đổi, bày tỏ ý kiến, nguyện vọng một cách dân chủ, cởi mở. Đồng thời cần chú trọng phát huy vai trò của các nhân sĩ, trí thức, chuyên gia, người có uy tín trong xã hội và cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài trong việc hiến kế xây dựng đất nước [13]. Như vậy, phát huy dân chủ và bảo đảm quyền làm chủ của nhân dân không chỉ là yêu cầu khách quan của công cuộc đổi mới, mà còn là sự hiện thực hóa tư tưởng Hồ Chí Minh về “dân là gốc”, góp phần xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân.

Thứ ba, xây dựng và phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc cần phải kết hợp với phát huy sức mạnh thời đại. Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh trong xây dựng khối đại đoàn kết dân tộc, Người đã luôn nhấn mạnh, đại đoàn kết dân tộc chỉ thực sự mạnh mẽ khi được kết hợp với sức mạnh của thời đại, tức là sức mạnh của phong trào cách mạng thế giới, của khoa học – công nghệ và xu thế hòa bình, hợp tác, phát triển. Người khẳng định “*Cách mạng Việt Nam là một bộ phận của cách mạng thế giới*” [8,

tr.127]. Tư tưởng của Người đã được Đảng ta kế thừa và tiếp tục phát triển qua các giai đoạn lịch sử dân tộc. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Đảng ta đã nhấn mạnh: “*Phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc kết hợp với sức mạnh thời đại, huy động mọi nguồn lực, khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc*” [2, tr.38]. Sự kết hợp ấy chính là nguồn sức mạnh tổng hợp giúp Việt Nam vững bước trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đặc biệt, trong bài viết về phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc để phát triển đất nước, Tổng Bí thư Tô Lâm đã khẳng định: Đại đoàn kết không chỉ giới hạn trong phạm vi quốc gia mà cần được mở rộng ra tầm quốc tế. Qua đó Việt Nam tranh thủ được sự ủng hộ của bạn bè thế giới, tạo môi trường thuận lợi cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; đồng thời tăng cường đoàn kết giữa nhân dân Việt Nam với nhân dân các nước, nhất là với các lực lượng yêu chuộng hòa bình và tiến bộ trên thế giới. Một nước Việt Nam ổn định, hòa hợp, giàu lòng

nhân ái chắc chắn sẽ có những đóng góp quan trọng cho hòa bình, hợp tác và phát triển chung của nhân loại [13].

3. KẾT LUẬN

Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc là một tài sản lý luận vô giá, là kim chỉ nam soi đường cho sự nghiệp cách mạng Việt Nam. Tư tưởng ấy thể hiện sâu sắc quan điểm lấy nhân dân làm gốc, coi sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc là nhân tố quyết định sự phát triển bền vững của đất nước. Trong bối cảnh hiện nay, khi cả nước đẩy mạnh quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập sâu rộng, việc tiếp tục phát huy tư tưởng đại đoàn kết toàn dân tộc của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại là một nhiệm vụ chiến lược đặc biệt quan trọng mà mỗi một cán bộ, đảng viên, mỗi một người dân Việt Nam yêu nước phải khắc cốt ghi lòng. Đây là yếu tố then chốt quyết định đưa đất nước ta bước vào kỷ nguyên phát triển mới, dân giàu, nước mạnh, dân tộc phồn vinh cường thịnh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Ban Chấp hành Trung ương (2023), *Nghị quyết số 43-NQ/TW, ngày 24-11-2023 Về tiếp tục phát huy truyền thống, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, xây dựng đất nước ta ngày càng phồn vinh, hạnh phúc*, Hà Nội.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội XIII*, tập I, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật.
- [3] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 3, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [4] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 5, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [5] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 6, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [6] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 7, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [7] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 9, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [8] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 10, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [9] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 11, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [10] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 12, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [11] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 13, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [12] Viện Sử học (2020), *Nguyễn Trãi toàn tập*, Nxb Khoa học Xã hội, Hà Nội.
- [13] Tổng Bí thư Tô Lâm (2025), *Phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc để phát triển đất nước*, <https://tuoitre.vn/tong-bi-thu-to-lam-phat-huy-suc-manh-dai-doan-ket-toan-dan-toc-de-phat-trien-dat-nuoc>, ngày truy cập: 12-11-2025.
- [14] Tâm Tấn Hùng (2025), *Vượt tình thế “ngàn cân treo sợi tóc”*, <https://www.qdnd.vn/80-nam-cach-mang-thang-tam-va-quoc-khanh-2-9/vuot-tinh-the-ngan-can-treo-soi-toc-843206>, ngày truy cập: 12-11-2025.